ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **L. P.**, zast. Mgr. Leonidem Kušnarenko, advokátem se sídlem Polská 1090/4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 1. 2023, č. j. 22 Az 36/2022-44,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 1. 2023, č. j. 22 Az 36/2022-44, **se ruší**.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2022, č. j. OAM-828/ZA-ZA11-D07-2022, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobkyni **se** náhrada nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti **nepřiznává**.

IV. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobkyně Mgr. Leonida Kušnarenko **se určuje** částkou 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2022, č. j. OAM-828/ZA-ZA11-D07-2022; tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl, že žádost stěžovatelky o mezinárodní ochranu je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), řízení o žádosti zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že Španělské království (dále jen „Španělsko“) je příslušným státem k projednání žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“).

[2] Dne 7. 9. 2022 stěžovatelka požádala o udělení mezinárodní ochrany na území ČR. Uvedla, že se v Rusku účastnila demonstrací a na sociálních sítích sdílela své názory proti válce na Ukrajině a proti uvěznění A. N., kvůli čemuž se obává pronásledování – ruská policie se ji několikrát snažila kontaktovat, a to i po výměně sim-karty, někteří její kamarádi jsou za účast na demonstracích perzekuováni. Do EU přicestovala na základě španělského víza, byla zdravá a žádné léky neužívala. Požádat o španělské vízum jí poradili pracovníci vízového centra, přičemž ve Španělsku se nechtěla ani zastavit. Do České republiky přicestovala, protože je to svobodná demokratická země, kde chce zůstat a studovat. Po poučení o dublinském systému stěžovatelka uvedla, že mluvila s jedním Rusem, který žádal o azyl ve Španělsku, ale musel celý měsíc žít za své prostředky ve Španělsku. Tolik peněz stěžovatelka nemá. Svůj pobyt v České republice plánovala hradit z pomoci od své matky, přičemž sama nějaké peníze měla. Příbuzné v Evropské unii neměla, pouze měla v Brně kamaráda.

[3] Žalovaný ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že zemí příslušnou k posouzení stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu je Španělsko, neboť byla držitelkou platného španělského víza. Při posouzení, zda azylový systém této země trpí systémovými nedostatky, vycházel ze zprávy nazvané: Informace OAMP: Španělsko ze dne 23. 8. 2022 popisující řízení o udělení mezinárodní ochrany a o přijímacích střediscích. Na základě této zprávy dospěl k závěru, že Španělsko netrpí žádnými systémovými nedostatky a v případě přemístění stěžovatelky jí nehrozí nelidské či ponižující zacházení. V některých případech sice žadatelé o mezinárodní ochranu po příjezdu setrvali bez přístupu k přijímacím službám do doby formalizace jejich žádosti, v konkrétním případě však tato možnost nepředstavuje riziko ponižujícího či nelidského zacházení vzhledem ke stěžovatelčině zdravotní situaci, jejímu mladému věku, soběstačnosti a samostatnosti. Stěžovatelka má k dispozici finanční prostředky k překlenutí počátečního období do doby formalizace své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť plánovala na území EU pobývat v soukromém ubytování za využití vlastních prostředků a další finanční podporu očekává od své matky. Silné vazby k České republice stěžovatelka nemá. K možnosti studia v České republice žalovaný uvedl, že vláda ČR nařízením č. 200/2022 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech (dále jen „nařízení vlády č. 200/2022 Sb.“), v reakci na ozbrojený konflikt omezila vydávání víz a udělování povolení k pobytu občanům Ruské federace a Běloruské republiky za účelem ochrany zahraničněpolitických zájmů

České republiky. Žalovanému nepřísluší uvedené nařízení v souvislosti se studiem stěžovatelky překračovat aplikací čl. 17 nařízení Dublin III. Žalovaný proto rozhodl, jak je uvedeno výše.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[4] Stěžovatelka brojila proti rozhodnutí žalobou a tvrdila, že má v České republice podstatné kulturní vazby a má zde několik kamarádů. Žalovaný nedostatečně zdůvodnil, proč stěžovatelce nehrozí v období před formalizací její žádosti o mezinárodní ochranu ponižující či nelidské zacházení. Stěžovatelka se nemůže spoléhat na stabilní a dostatečný finanční příjem od rodiny. Stěžovatelka též podle svého tvrzení trpěla psychickými potížemi, pro které byla v péči psychiatričky ze svého rodného města B. O těchto problémech nebyla schopna promluvit v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, neboť se jedná o citlivé téma. V případě přemístění se její psychický stav zajisté zhorší.

[5] Krajský soud souhlasil s žalovaným, že je stěžovatelka soběstačná, neboť sama přicestovala do České republiky, ačkoliv její matka pobývá v Kazachstánu, tedy mimo zemi, kde stěžovatelce hrozí nebezpečí. Žalovanému nemohl nic vytknout ani v otázce stěžovatelčiných finančních prostředků – žalovaný vycházel pouze z tvrzení samotné stěžovatelky, která uvedla, že hodlá své živobytí v České republice hradit sama s pomocí své matky, od které očekává finanční podporu i v budoucnu. V případě prodlevy před formalizací žádosti o mezinárodní ochranu by tak stěžovatelka měla dostatečné prostředky pro překlenutí tohoto období, nelidské či ponižující zacházení (spočívající především v životě bez dostatečných prostředků a bez ubytování a s tím spojenými riziky) by ji tedy nehrozilo. Do Španělska jsou ročně uskutečněny tisíce tzv. dublinských transferů, nic proto nesvědčí o systémových nedostatcích španělského azylového systému. Na tom ničeho nemění ani stěžovatelkou v žalobě tvrzené (byť nedoložené) zdravotní problémy, neboť žadatelé o mezinárodní ochranu mají ve Španělsku přístup ke zdravotní péči ve stejném rozsahu jako španělští občané, přičemž jediné nedostatky spočívají v absenci specifických služeb pro oběti válek, násilí či mučení, což ovšem není případ stěžovatelky. Podle krajského soudu žalovaný nepochybil, pokud nevyužil diskrečního oprávnění čl. 17 nařízení Dublin III, neboť stěžovatelka silné vazby na Českou republiku nemá – má zde pouze několik přátel. Diskreční pravomoc by rovněž v zásadě neměla sloužit k obcházení vládní migrační politiky. Krajský soud tedy podanou žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] V kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle jejího názoru má v České republice silné osobní a kulturní vazby, kterými se krajský soud dostatečně nezabýval. Krajský soud rovněž nedostatečně zohlednil skutečnost, že stěžovatelka z důvodu psychických problémů navštěvuje odborníky s příslušnou specializací (psycholog, psychiatr, které navštěvovala již v Rusku). Ve Španělsku žádné vazby nemá a navíc jí hrozí nelidské či ponižující zacházení před formalizací její žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka nemá praktický žádné finanční prostředky pro svou obživu ve Španělsku. Azylový systém Španělska navíc

vykazuje nedostatky v důsledku přetížení kvůli ohromnému počtu žadatelů z afrických zemí. Stěžovatelka ani nehovoří španělsky.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl, popř. ji zamítl jako nedůvodnou. V podrobnostech odkázal na žalobou napadené rozhodnutí a na kasační stížností napadený rozsudek, s nímž se ztotožnil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena. S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (resp. městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] V nyní souzené věci Nejvyšší správní soud shledal, že nelze vyloučit zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky, a kasační stížnost je tedy přijatelná.

[11] Úvodem Nejvyšší správní soud podotýká, že není sporu, že Španělsko je státem příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatelky, neboť stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu dne 7. 9. 2022, přičemž měla španělské vízum platné do dne 13. 9. 2022.

[12] Stěžovatelka v prvé řadě namítala, že se krajský soud dostatečně nevypořádal s její žalobní argumentací ohledně systémových nedostatků španělského azylového systému. NSS však shledává napadený rozsudek v tomto ohledu dostatečně odůvodněný – nejedná se o případ nepřezkoumatelnosti rozhodnutí, neboť se krajský soud vypořádal se smyslem žalobní argumentace, neopomenul žádný žalobní bod a jeho rozhodnutí není nesrozumitelné (k vadě nepřezkoumatelnosti rozhodnutí srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS).

[13] Se závěrem krajského soudu, že španělský azylový systém nevykazuje systémové nedostatky, v jejichž důsledku by stěžovatelce hrozilo nelidské či ponižující zacházení, lze

souhlasit. Nedostatky španělského azylového systému se ostatně zabýval NSS v nedávném rozsudku ze dne 2. 3. 2023, č. j. 4 Azs 62/2023-36, či v usnesení ze dne 11. 6. 2021, č. j. 2 Azs 74/2021-41, přičemž k závěru o existenci systémových nedostatků nedospěl.

[14] V posuzované věci je otázkou především to, zda stěžovatelce hrozí nelidské či ponižující zacházení v důsledku nedostatku financí před formalizací její žádosti o mezinárodní ochranu. Během této doby by totiž nemohla čerpat z přijímacích benefitů – zejména by nemohla být ubytována v přijímacím středisku. Stěžovatelka však sama ve správním řízení uvedla, že svůj pobyt v EU hodlá financovat sama za pomoci své matky. Pokud by byla schopna v České republice bydlet na vlastní náklady dlouhodobě, jen stěží lze přistoupit na tvrzení, že nemá dostatek finančních prostředků na to, aby překlenula relativně krátké období před formalizací její žádosti, přičemž k prodlevě před formalizací žádosti nemusí vůbec dojít.

[15] Pokud jde o stěžovatelčiny psychické problémy, již krajský soud vysvětlil, že zdravotní péče je ve Španělsku dostatečná a že pouze trpí nedostatkem služeb pro oběti válek, násilí a mučení, což však není případ stěžovatelky. Stěžovatelka sice tvrdí, že musí pravidelně navštěvovat psychologa, resp. psychiatra, to ovšem nic nemění na závěru, že by se jí dostatečné péče dostalo i ve Španělsku – stěžovatelka ani netvrdí, že má psychické potíže, protože je obětí války, násilí či mučení, a v podstatě tak vůbec nereaguje na argumentaci krajského soudu.

[16] Stěžovatelka dále nesouhlasila se závěrem, že k České republice nemá dostatečné vazby, pročež nebylo namístě využít diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III. Podle odst. 1 tohoto ustanovení „[o]*dchylně od čl. 3 odst. 1* [podle něhož žádost o mezinárodní ochranu posuzuje stát, který je podle pravidel kapitoly III nařízení Dublin III pro její posouzení příslušný] *se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný* [...]“. Podle bodu 17 odůvodnění nařízení Dublin III lze diskreční oprávnění využít „*zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny*“; jedná se však pouze o demonstrativní výčet, který nezahrnuje veškeré okolnosti, pro které lze k využití diskrečního oprávnění přistoupit.

[17] Žalovaný byl povinen odůvodnit, proč k využití diskrečního oprávnění nepřistoupil, pokud stěžovatelka o jeho použití výslovně požádala – diskrece nemůže být bez jakýchkoliv limitů, jedná se o správní uvážení, jehož zákonnost podléhá přezkumu ze strany správních soudů (srov. např. rozsudky NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, či ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44).

[18] Rolí soudu při přezkumu správního uvážení je toliko ověřit, zda při jeho použití byly překročeny zákonné meze nebo bylo zneužito (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), naopak nahradit správní uvážení nemůže (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002-46, č. 416/2004 Sb. NSS). Pokud právní předpis pro určité správní uvážení nestanoví žádná jeho kritéria, neznamená to, že se jedná o absolutní správní uvážení, neboť takové je v moderním právním státě vyloučeno. Každé správní uvážení má

meze vyplývající v prvé řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atp., přičemž dodržení těchto mezí soudnímu přezkumu podléhá (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42, č. 906/2006 Sb. NSS).

[19] V nyní posuzované věci žalovaný posoudil stěžovatelčiny vazby na Českou republiku na základě toho, že zde měla jednoho kamaráda a učila se český jazyk, přičemž naproti tomu španělsky vůbec neuměla. Takové vazby vyhodnotil žalovaný jako nedostatečné k odůvodnění využití diskrečního oprávnění podle nařízení Dublin III. Krajský soud se s jeho názorem ztotožnil, ačkoliv se počet stěžovatelčiných známých v České republice rozrostl. Tomuto izolovanému posouzení bez dalšího zdejší soud nemá čeho vytknout.

[20] Co se týče skutečnosti, že zde stěžovatelka byla přijata ke studiu na konzervatoři (resp. v době podání žádosti o mezinárodní ochranu měla splněny dvě ze tří přijímacích zkoušek a později úspěšně složila i tu poslední), žalovaný pouze konstatoval, že použití diskrečního oprávnění nemůže vést k obcházení nařízení vlády č. 200/2022 Sb., kterým byla významně omezena možnost občanů Ruské federace a Běloruské republiky získat povolení k pobytu na území ČR.

[21] Takové správní uvážení je však natolik nelogické, že vůbec není s to odůvodnit, proč žalovaný k použití diskrečního oprávnění nepřistoupil. Uvedené nařízení vlády bylo vydáno na základě generálního zmocnění založeného čl. 78 Ústavy ČR, na které navazuje § 1 zákona č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „zákon č. 175/2022 Sb.“), podle jehož odst. 1 věty první „[j]*e-li to nezbytné z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů České republiky v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, může vláda stanovit nařízením, že žádost o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podaná na zastupitelském úřadu občanem státu, který není členským státem Evropské unie nebo není vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií*[1]*, z níž mu vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie, anebo Dohodou o Evropském hospodářském prostoru, (dále jen ‚třetí země') je nepřijatelná*“. Nařízení vlády č. 200/2022 Sb., které se vztahuje na občany Ruské federace a Běloruské republiky, tedy pouze omezuje udělování pobytového oprávnění – v tomto ohledu lze přisvědčit žalovanému, že občanu Ruské federace nelze udělit povolení k pobytu za účelem studia.

[22] V nyní posuzované věci se však o povolení k pobytu vůbec nejednalo, předmětem řízení bylo udělení mezinárodní ochrany. Účelem nařízení vlády č. 200/2022 Sb. přitom nebylo jakkoliv ovlivňovat možnost udělení mezinárodní ochrany nebo osoby, kterým byla mezinárodní ochrana udělena, omezovat na jejich studijních, pracovních či jiných příležitostech. Ostatně i toto nařízení povoluje udělení dlouhodobého víza rodinným příslušníkům osob požívajících v ČR doplňkové ochrany [§ 2 odst. 1 písm. b)] a umožňuje udělení pobytového oprávnění u osob, jejichž pobyt na území je v zájmu ČR. Na možnost pobytu osoby v zájmu ČR pamatovala již důvodová zpráva k zákonu č. 175/2022 Sb., která v tomto ohledu uvádí, že „[z]*ájem bude osvědčován ministrem zahraničních věcí, a to*

výhradně u žádostí podaných v případech hodných zvláštního zřetele, jakými jsou žádosti podané občany Ruské federace nebo Běloruské republiky, kteří se prokazatelně nachází v ohrožení života v důsledku represe ze strany Ruské federace nebo Běloruské republiky, odporu proti režimu nebo jeho kritiky nebo v případě, kdy hrozí akutní nebezpečí pronásledování z politických či jiných důvodů, pokud se žadatel nenachází v bezpečné zemi"; v podrobnostech srov. sněmovní tisk č. 221/0, důvodová zpráva, B., zvláštní část, část první, k § 1, 9. volební období, od 2021, digitální repozitář, www.psp.cz.

[23] Umožnění pobytu na území osobám, které se vzepřely režimu Ruské federace, a čelí kvůli tomu v zemi původu nebezpečí, je tedy v zájmu ČR. Smyslem nařízení vlády č. 200/2022 Sb., potažmo zákona č. 175/2022 Sb., k jehož provedení vláda dané nařízení vydala je dle důvodové zprávy (viz výše) „*vyvinutí tlaku na Ruskou federaci a Běloruskou republiku, a to s cílem ukončit tuto agresi* [vojenskou agresi proti vedenou armádou Ruské federace proti Ukrajině] *a zajistit bezpečnost České republiky*". Vydávání osob vystupujících proti režimu Ruské federace napospas ruskému režimu by mohlo tomuto cíli jen stěží prospět. Lze tedy uzavřít, že je nutno rozlišovat (zřejmě převažující) skupinu občanů Ruské federace, kteří proti režimu nevystupují, a nebezpečí jim proto nehrozí, od osob, které v důsledku vlastní protirežimní aktivity čelí hrozbě ze strany režimu Ruské federace. U prvé z uvedených skupin je bezesporu v zájmu České republiky, aby na jejím území nepobývali; pro druhou z těchto skupin však obdobný závěr neplatí.

[24] Stěžovatelka požádala o mezinárodní ochranu v České republice a tvrdila a pokoušela se doložit, že jí v Ruské federaci hrozí pronásledování. Pokud by se její tvrzení ukázala být dostatečná pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, její pobyt na území by v rozporu s nařízením vlády č. 200/2022 Sb. nebyl, a to ani v případě, že by zde studovala. V případě, že by jí mezinárodní ochrana v žádné formě udělena nebyla, pobývat na území ČR by rovněž nemohla. Možnost obejití uvedeného nařízení vlády tak v důsledku použití diskrečního oprávnění ani nepřipadá v úvahu, neboť oba možné výsledky řízení o mezinárodní ochraně vedou k situaci, které jsou s tímto nařízením i jeho smyslem v souladu.

[25] K obejití nařízení vlády č. 200/2022 Sb. by mohlo dojít jedině v případě, že by stěžovatelčina tvrzení ohledně její protirežimní činnosti byla zcela účelová, a skutečným cílem její žádosti o mezinárodní ochranu bylo pouze získání oprávnění pobývat na území ČR. Takový závěr však žalovaný výslovně neučinil; závěr o účelovosti je ostatně úzce spjat s otázkou hodnověrnosti stěžovatelčiných tvrzení, kterou lze zodpovědět pouze při meritorním posouzení stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu – mají-li být stěžovatelčina tvrzení účelová, jen stěží mohou být hodnověrná, resp. pravdivá. Případná nehodnověrnost by přitom mohla vést k neudělení mezinárodní ochrany. Pro úplnost zdejší soud dodává, že z obsahu správního spisu *prima facie* nevyplývá, že by měla být stěžovatelčina tvrzení nehodnověrná, tedy se na první pohled nejeví, že by byla nekonzistentní, nekonkrétní nebo by jejich plausibilita byla snížena dostupnými informacemi o Ruské federaci (k hodnověrnosti srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, či ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019-41).

[26] Žalovaný tedy při hodnocení možnosti použití diskrečního oprávnění fakticky nepřihlédl ke stěžovatelčině možnosti v České republice studovat s lakonickým odůvodněním spočívajícím v podstatě v tom, že by zde nemohla získat za účelem studia pobytové oprávnění. Je evidentní, že takové odůvodnění nemůže obstát, a žalovaný se tak měl zabývat otázkou, zda by stěžovatelčina možnost studia v ČR mohla být důvodem pro uplatnění diskrečního oprávnění. Zdejší soud k tomu dodává, že tímto závěrem nenahrazuje správní uvážení vyhrazené žalovanému – v rozhodnutí žalovaného shledal překročení zákonných mezí správního uvážení spočívající v tom, že odůvodnění tohoto uvážení není smysluplné a logické, a vůbec tedy výsledek správního uvážení nevysvětluje. Takové rozhodnutí s ohledem na princip zákazu libovůle nemůže obstát.

[27] Nejvyšší správní soud podotýká, že pochybení žalovaného v daném případě rozhodně nelze považovat za nevýznamné. Ze spisového materiálu totiž stěžovatelčina vazba na ČR v určité nezanedbatelné intenzitě zřetelně vyplývá. Ve spise je založen stěžovatelkou předložený dopis od učitele Pražské konzervatoře, z něhož vyplývá, že je stěžovatelčin zájem o studium v ČR relativně dlouhodobý (především vzhledem k nízkému věku stěžovatelky). Z tohoto dopisu vyplývá, že stěžovatelka již minimálně 2 roky před zahájením řízení o udělení mezinárodní ochrany poprvé kontaktovala Pražskou konzervatoř (zaslala videonahrávku, na které hrála na housle) a učila se česky. Do ČR hodlala stěžovatelka přicestovat již dříve, což se ji však nepodařilo kvůli opatřením přijatým s ohledem na epidemii COVID-19 a později kvůli invazi ruské armády na Ukrajinu.

[28] Pro úplnost je třeba zdůraznit, že pouhá skutečnost, že se stěžovatelka dříve pokoušela získat povolení k pobytu, neznamená, že její žádost o mezinárodní ochranu musí být účelová, resp., že jsou její tvrzení o hrozbě pronásledování v zemi původu nehodnověrná. Bez dalšího nelze vyloučit, že stěžovatelka dříve hodlala pobývat na území České republiky pouze za účelem studia a po vypuknutí války na Ukrajině a zhoršení bezpečnostní situace v Ruské federaci se stalo hlavním důvodem jejího odchodu ze země původu vyhledání mezinárodní ochrany.

[29] Lze proto uzavřít, že pochybení žalovaného, které aproboval i krajský soud, spočívalo v tom, že při hodnocení možnosti využití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III nebyly vzaty v potaz veškeré významné relevantní okolnosti, neboť se jejich zhodnocení žalovaný vyhnul odkazem na obcházení nařízení vlády č. 200/2022 Sb., které ovšem v daném případě nehrozilo. Ze stěžovatelčiných tvrzení vyplývá, že prchá před represemi režimu Ruské federace a vzhledem ke své relativně dlouhodobé snaze o studium v České republice a ke kontaktům, které zde má, považuje za vhodné, aby její žádost o mezinárodní ochranu byla posouzena právě zde. Nelze se tedy vyhnout komplexnímu posouzení stěžovatelčiny individuální situace zejména s ohledem na její možnost studia, která není jakkoliv hypotetická – stěžovatelka doložila, že ke studiu na Pražské konzervatoři byla přijata. Je-li stěžovatelka skutečně osobou, které hrozí ze strany Ruské federace pronásledování, udělení mezinárodní ochrany v České republice ani její studium zde není v rozporu s migrační politikou ČR.

V. Závěr a náklady řízení

[30] S ohledem na vše výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 a 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu (výrok I.), jakož i rozhodnutí žalovaného, kterému věc v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení (výrok II.).

[31] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně zruší i rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (srov. § 110 odst. 3 větu druhou s. ř. s.). Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek, a NSS tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka byla ve věci úspěšná. Z obsahu soudních spisů je však patrno, že jí žádné náklady nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že jí náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok III.).

[32] V řízení o žalobě byl stěžovatelce krajským soudem ustanoven zástupcem usnesením ze dne 8. 12. 2022, č. j. 22 Az 36/2022-28, Mgr Leonid Kušnarenko, advokát se sídlem Polská 1090/4, Praha. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený advokát učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), a to podání kasační stížnosti. Za tento úkon náleží jmenovanému mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Tato náhrada nákladů řízení se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 300 Kč + 3 100 Kč, tj. 3 400 Kč. Vzhledem k tomu, že je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, musí být tato odměna a náhrada hotových výdajů dle § 35 odst. 10 s. ř. s. navýšena o částku odpovídající DPH 21 %. Celkem mu tedy bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplacena částka 4 114 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku (výrok IV.).

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 22. března 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu